

Frihandel- motstanden

Valgkampen kan sende to enorme frihandelsavtaler til de evige jaktmarker, uansett hvem som vinner.

Den ferdigforhandlede frihandelsavtalen TPP (Trans-Pacific Partnership) er mellom USA og flere asiatiske land (men ikke Kina), og Barack Obama kjemper nå for å få den vedtatt før hans tid som president er over. Mye tyder på at han ikke rekker det. Og da er det ikke sikkert den blir gjennomført, siden Hillary Clinton også snudde og gikk mot den, etter at hun ble presset til venstre i primærvalgkampen av Bernie Sanders.

Obama ser heller ikke ut til å rekke å gjennomføre TTIP, en liknende og større avtale mellom USA og EU (og i forlengelsen muligens Norge og EØS-landene).

I slutten av august sa Tysklands utenriksminister Sigmar Gabriel at forhandlingene i praksis hadde brutt sammen, etter store protester i både USA og Europa. Protestene skjer selv om avtalene i de fleste tilfellene vil gi folk flest billigere varer.

- Det vil alltid være noen som taper på frihandelsavtaler, sier Per Botolf Maurseth, førsteamanuensis i samfunnsøkonomi ved BI.

- Politikernes mål er å veie fordelene mot ulempene, sier Maurseth.

I USA er det protester, og Trump-støtte, fordi godt betalte arbeidsplasser forsvinner når bedrifter faller under for internasjonal konkurranse eller selv flagger ut. Men det handler også om andre forhold.

- Innføring av felles regler og godkjenningsordninger, slik at et produkt som er godkjent i et av områdene også er det i de andre, er en viktig del av avtalen. Det er også blant det som har fått mest oppmerksomhet, som at klorvasket kylling, som er lovlig i USA, også skal bli standarden i Europa, sier Maurseth.

Kritikerne er også bekymret for at avtalen vil legge opp til et «kappløp mot bunnen», og at store flernasjonale selskaper vil stå igjen som vinnerne, mens miljø, sikkerhet for forbrukere og arbeidstakerrettigheter vil være taperne. Det har også vært mye kritikk mot at forhandlingene har foregått i hemmelighet.

ED Å RENNEN UT

Og alle som er ute etter en «free ride», sier Byrd.

dustri «great again»? Mike Byrd tror det.

- Med de riktige folk på plass vil det ikke være noe problem å kunne få industriarbeidsplasser tilbake hit, sier han, og legger til at han har lite til overs for den sittende presidenten.

- Jeg er ikke rasist. Det er bra folk i alle raser. Men mr. Obama. Huff. Han bryr seg ikke om oss. Han bryr seg mer om «the muslims» og alle andre der i sanda «over there», sier Byrd, og begynner å snakke om delstatens største by, hvor Obama bodde og jobbet i flere år.

- Her i Illinois har vi et sted kalt Chicago. Politikerne der får den gamle mafiaen til å framstå som engler. De selger ut hva som helst for litt penger, sier han og ler.

STÅR FORTSATT: Kornmølla i sentrum av Alton er den eneste store industriarbeidsplassen som er igjen i byen. Like utenfor byen ligger det også et kullkraftverk.

STØTTER CLINTON: Det er ikke bare Trump-tilhengere i Alton. Katey og George Thayer, som driver en pub rett ved den store kornmølla i byen, stemmer på Hillary Clinton.